

Het gaat traag, toch is er veel veranderd

Column
Frans Debets

Het is hier al vaker uitgelegd, de energietransitie komt in Nederland niet goed op gang. De doelen die met de andere EU-landen waren afgesproken, worden niet gehaald.

Nederland houdt ervan de andere EU-landen eraan te herinneren dat afspraken echt moeten worden nagekomen. Rond het thema duurzame energie mogen de andere landen Nederland echter nalatigheid verwijten.

De Eurocommissaris Miguel Arias Cañete heeft onlangs nog gewaarschuwd dat dit zo niet kan. De organisaties die zich inzetten voor de energietransitie mopperen veel over het Nederlandse gestuntel. De bedrijven die zich hadden voorbereid op de voorgenomen veranderingen klagen ook.

Toch kan niet gezegd worden dat er niets gebeurt. We zijn bereid kolen centrales te sluiten, de windmolens zijn overal zichtbaar, de laadpalen zijn in korte tijd een normaal onderdeel van het straatbeeld geworden.

Maar minder zichtbaar is de aandacht die het thema krijgt in het dagelijks leven van heel veel mensen. Terwijl de meeste gemeenten nog worstelen met de ontwikkeling van effectief beleid, zijn er duizenden mensen die zelf het initiatief nemen om met buurtbewoners te overleggen hoe ze gezamenlijk iets kunnen gaan doen om van het gas af te komen. Soms zijn er daadkrachtige bewoners die, ondanks de tegenwerking van allerlei autoriteiten, hun woningen gasvrij weten te maken.

Minder opvallend is dat koken op

gas uit de mode raakt. In een nieuwe keuken wordt steeds vaker een inductiekookplaat opgenomen. Het wordt gewoon.

Iets vergelijkbaars zien we bij elektrisch rijden. De eerste groep elektrische auto's waren de nogal opzichtige en erg dure Tesla's, een icoon van de vooroplopende pioniers. Maar de vervolggroep is nauwelijks meer te onderscheiden van de gewone brandstofauto's.

Ook de schreeuwerige stickers die aangaven dat de eigenaar een bijzondere daad had verricht, zie je nog maar zelden. Het wordt gewoon. Zonder veel gedoe en publiciteit is Nederland kampioen laadpalen geworden. Ruim een kwart van alle publieke laadpalen in heel Europa staat in Nederland.

En nog opmerkelijker is de snelle opmars van de particuliere laadpalen, inmiddels zijn het er zo'n 100.000. De overheid doet niet veel aan voorlichting of aan ordening van systemen, maar de elektrische

De energielabels in de witgoedwinkels, de opkomst van vloerverwarming: het is allemaal gewoon

rijders helpen elkaar in WhatsApp-groepjes om de weg te vinden in de dynamische wereld van het laden. Het wordt steeds gewoner.

De eerste zonnepanelen op daken waren vaak uitingen van geëngageerde burgers, als teken van hun bezorgdheid over het milieu. Maar nu lijkt iedereen mee te doen. Ze

worden steeds beter en goedkoper en: gewoner.

De energielabels in de witgoedwinkels, het verdwijnen van de gloeilamp, de opkomst van vloerverwarming: het is allemaal gewoon. En wat ook gewoner wordt, is dat je je toch een beetje geneert als je nog een oude diesel rijdt (zoals ik) en dat je het niet gek meer vindt dat er binnensteden zijn waar je niet meer welkom bent.

Kortom, de energietransitie heeft zich al diep in de samenleving genesteld. We zien dit ook terug in de cijfers. Ondanks jaren van groei van de welvaart en van de bevolking verbruikt Nederland nog net zoveel energie als 25 jaar geleden.

Het is niet genoeg, het gaat te traag en het verschil tussen onze ambitie en onze daden is veel te groot. Maar toch is er veel veranderd.

▶ Frans Debets is deskundige op het gebied van duurzame energie